

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli d. 2 Febr. 1870, kl 12 midd.

*Konstitutions-Utskottets Memorial, med uppgift å hvilande förslag till
ändringar i Grundlagarne.*

Med hänvisning till det af Konstitutions-Utskottet denna dag afgifna särskilda Betänkande N:o 2 angående det från sistlidne riksdag hvilande förslag till ny Föreningsakt mellan Sverige och Norge, får Utskottet härmed till grundlagsenlig behandling af Riksdagen anmäla de i § 2 af Riksdagsbeslutet den 16 Maj 1867 och § 2 af Riksdagsbeslutet den 15 Maj 1869 omförmälda

Förslag
till ändringar i Grundlagarne, hänskjutna till grundlags-
enlig behandling vid nu pågående riksdag:

A. Från Riksdagen år 1867.

1:o.

Om utsträckning af den i 28 § Regeringsformen bekännare af annan lära än den rena evangeliska medgifna rätt att innehafva befattning i Statens tjenst.

Regeringsformen.

§ 28.

(Nuvarande lydelse, hvori med kursiv stil äro utmärkta de delar, som blifvit föreslagna att ändras eller utgå.) (Föreslagen lydelse, hvori ändringarne eller tilläggen äro med kursiv stil utmärkta.)

1:o. Konungen eger att i Stats-Rådet utnämna och befordra infödda Svenske

1:o. Konungen eger att i Statsrådet utnämna och befordra infödde Svenske

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 3 Saml. 1 Häft.

1

män till alla de embeten och tjänster inom riket, högre och lägre, hvilka äro af den egenskap, att Konungen fullmakter derå utfärdar, dock böra vederbörande förut med förslag hafva inkommit, der sådana hittills egt rum. Konungen vare likväl obetaget, att, efter vederbörandes hörande, eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid universiteterna, de theologiska läraretjänsterna likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, äfvensom till läkarebefattningar, kalla och befordera äfven utländske män af utmärkt förtjenst, de der den rena evangeliska läran bekänna. Likaledes må Konungen kunna uti militära embeten nyttja utländske män af sällsynt skicklighet, men icke till Kommendanten i fästningarne. Konungen fäste, vid alla befordringar, afseende endast å de sökandes förtjenst och skicklighet, men icke på deras börd. *Till civila tjänster inom riket och till domarembeten må sådane män endast nämnas, som äro af den rena evangeliska läran; härifrån dock undantagna lärarebeställningar och öfriga tjänster vid inrättningar för slöjd och skön konst, äfvensom läkarebefattningar, till hvilka jemväl andre än bekännare af den rena evangeliska läran kunna utnämnas.* Hvarje Departementschef skall föredraga och expediera alla ärenden rörande befordringar, förordnanden, tjänstledighet och afsked, till och ifrån embeten och tjänster vid de verk och stater, som under Departementet höra.

män till alla de embeten och tjänster inom riket, högre och lägre, hvilka äro af den egenskap, att Konungen fullmakter derå utfärdar, dock böra vederbörande förut med förslag hafva inkommit, der sådana hittills egt rum. Konungen vare likväl obetaget, att, efter vederbörandes hörande, eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid universiteterna, de theologiska läraretjänsterna likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, äfvensom till läkarebefattningar, kalla och befordera äfven utländske män af utmärkt förtjenst, de der den rena evangeliska läran bekänna. Likaledes må Konungen kunna uti militära embeten nyttja utländske män af sällsynt skicklighet, men icke till kommandanter i fästningarne. Konungen fäste, vid alla befordringar, afseende endast å de sökandes förtjenst och skicklighet, men icke på deras börd. *Till presterligt embete eller till annan tjänst, hvarmed är förenadt åliggande att meddela undervisning i kristendom eller theologisk vetenskap, kan endast den utnämnas, som bekänner den rena evangeliska läran.* Till alla öfriga embeten eller tjänster, med det undantag i afseende å Statsrådets ledamöter, som i 4 § stadgas, må bekännare af annan kristen troslära, äfvensom af den mosaiska, kunna nämnas; dock må icke någon, som ej tillhör den rena evangeliska läran, såsom domare eller innehafvare af annan tjänst deltaga i handläggning eller afgörande af fråga, som angår religionsvård, religionsundervisning eller befordringar inom den Svenska kyrkan. Hvarje Departementschef

skall föredraga och expediera alla ärenden rörande befordringar, förordnanden, tjänstledighet och afsked, till och ifrån embeten och tjänster vid de verk och stater, som under Departementet höra.

2:o. Konungen eger — — — — —

2:o. Konungen eger — — — — —

— — — utnämnas.

— — — utnämnas.

Hänvisning:

Konst.-Utsk. Utl. N:o 11 och Mem. N:o 15.

Första Kammarens Prot. den 17 April och den 10 Maj 1867.

Andra Kammarens Prot. den 27 April och den 9 Maj 1867.

2:o.

Om sådan ändring i 26 § Riksdags-ordningen, att bekännare af annan lära, än kristen-protestantisk, må vara valbar till riksdagsman.

Riksdags-ordningen.

§ 26.

Riksdagsmannabefattning kan endast utöfvas af Svenska medborgare, som bekänna sig till kristen-protestantisk lära.

Ej må såsom riksdagsman godkännas

Riksdagsmannabefattning kan endast af Svensk medborgare utöfvas.

Ej må såsom riksdagsman godkännas

Hänvisning:

Konst.-Utsk. Utl. N:o 12.

Första Kammarens Prot. den 17 April 1867.

Andra Kammarens Prot. den 27 April 1867.

3:o.

Om ändring i 1 § 5 mom. och 5 § 6, 8 och 12 mom. Tryckfrihets-förordningen angående utsträckt frihet att anlägga boktryckerier.

Tryckfrihets-förordningen.

§ 1.

5:o. Privilegier å boktryckeri skola ej erfordras, utan stände hvar och en fritt att, utan hinder af någon särskild författning, äldre privilegier eller något boktryckerireglemente, samt utan att vara underkastad någon skråordning, anlägga sådana tryckerier, af hvad beskaffenhet eller vidd honom tjenligt synes, *uti stad eller inom ett afstånd derifrån af högst en half mil.*

Då ett boktryckeri *sålunda* utom stad anlägges, skola, i alla mål, som boktryckningen röra, boktryckare, arbetare i tryckeriet samt der tryckta skrifter författare och utgifvare lyda under *stadens rätt.*

Den ett nytt boktryckeri inrättar --

5:o. Privilegier å boktryckeri skola ej erfordras, utan stände hvar och en fritt att, utan hinder af någon särskild författning, äldre privilegier eller något boktryckerireglemente, samt utan att vara underkastad någon skråordning, anlägga sådana tryckerier, af hvad beskaffenhet eller vidd honom tjenligt synes.

Då ett boktryckeri utom stad anlägges, skola, i alla mål, som boktryckningen röra, boktryckare, arbetare i tryckeriet samt der tryckta skrifter författare och utgifvare lyda under *närmaste stadsrätt.*

Den ett nytt boktryckeri inrättar --

Anm. Derest det här nedan under 4:o upptagna, från Riksdagen år 1869 hvilande förslag till ändring i sista punkten af detta moment blir af Riksdagen antaget, kommer detta att vid slutliga bestämmandet af momentets lydelse iakttagas.

§ 5.

6:o. Förbrytelser emot denna lag upptagas vid allmän Underrätt i den stad, der boktryckeriet, ifrån hvilket den åklagade skriften utkommit, anlagdt är, eller på sätt 1 § innehåller, vid anläggandet an-

6:o. Förbrytelser emot denna lag upptagas vid allmän Underrätt i den stad, der boktryckeriet, ifrån hvilket den åklagade skriften utkommit, anlagdt är, eller på sätt 1 § innehåller, vid anläggandet an-

mäldt blifvit. *I Stockholm sker detta upptagande vid första allmänna Under rätt; i öfriga städer, der första och andra Underrätt finnas, vid den sistnämnda; Akademiernas jurisdiktionsrätt, enligt deras konstitutioner, dock oförkränkt.* Stämningstid vare i allt fall, *ehvad tryckeriet inom eller, på sätt nyssnämnda § utstakar, utom staden är beläget, enahanda, och förhålles dermed, som om stämningstid i staden lag säger.* Uppstår fråga om boktryckares eller författares af en tryckt skrift tilltalande eller hörande, böra han eller de vid *sådan rätt* personligen till svars stånda, men åtnjute i öfrigt deras rättegångsförmåner, enligt allmän lag och särskilda författningar, uti allt hvad genom detta förordnande icke uttryckligen annorlunda stadgadt är.

8:o. Finner Justitie-statsministern eller dess ombud sig befogad, att, på de grunder för qvarstad å tryckt skrift, här ofvan stadgade äro, förordna eller äska, det någon skrift med qvarstad beläggas må, vare han eller det berättigad, att *i Stockholm, genom biträde af Öfverståthållare-embetet och i öfriga städer samt orterna, medelst skyndsam handräckning, som ej får vägras af den magistrat, hvarunder boktryckeriet enligt § 1 lyder, sådan qvarstad erhålla,* börande öfver förloppet af qvarstadsförrättningen och orsakerna dertill, samt i afseende på den åklagade skriften, om och huru många exemplar då ännu finnas uti boktryckarens värjo, anteckning trefaldt författas, hvaraf den ena tillställes Justitie-statsministern eller hans ombud, den andra magistraten och den tredje boktryckaren. Magistraten vare pliktig, att, vid ansvar

mäldt blifvit. *Stämningstid vare åtta dagar, ehvad tryckeriet är beläget inom eller utom staden.* Uppstår fråga om boktryckares eller författares af en tryckt skrift tilltalande eller hörande, böra han eller de vid *Rätten* personligen till svars stånda, men åtnjute i öfrigt deras rättegångsförmåner, enligt allmän lag och särskilda författningar, uti allt hvad genom detta förordnande icke uttryckligen annorlunda stadgadt är.

8:o. Finner Justitie-statsministern eller dess ombud sig befogad, att, på de grunder för qvarstad å tryckt skrift, här ofvan stadgade äro, förordna eller äska, det någon skrift med qvarstad beläggas må, vare han eller det berättigad, att *sådan qvarstad erhålla, medelst skyndsam handräckning, som ej får vägras, af vederbörande Konungens Befallningshafvande, magistrat eller kronobetjent;* börande öfver förloppet af qvarstadsförrättningen och orsakerna dertill, samt i afseende på den åklagade skriften, om och huru många exemplar då ännu finnas uti boktryckarens värjo, anteckning trefaldt författas, hvaraf den ena tillställes Justitie-statsministern eller hans ombud, den andra magistraten *i den stad, hvarunder boktryckeriet, enligt § 1, lyder,* och den tredje boktryckaren. Magistraten vare pliktig, att, vid ansvar såsom för embetsförsum-

såsom för embetsförsummelse, med näst afgående post, en afskrift af denna anteckning till Justitiekansleren insända. I Stockholm varde samma anteckning, genast eller sist inom nästföljande dags utgång, till Justitiekansleren aflemnad. Justitiekansleren må sedermera, i Stockholm inom åtta dagar, och i landsorterna aldrig sist inom trenne veckor efter det kvarstaden lagd blifvit, hafva hänvist målet till vederbörlig domstol och aktor förordnat, då domstolen, sist inom åtta dagar, må pröfva, om kvarstaden skall ega bestånd. Sker det ej, och är icke kvarstad inom en månad häfven, ege boktryckare rätt, i enahanda ordning som handräckning af magistraten till kvarstadens beläggande meddelad blifvit, att fordra dess brytande, hvilket icke vägras må, vid ansvar af embetets förlust. Justitie-statsministern — — —

12:o. I frågor om kvarstad böra, i sådant fall, *Konungens Befallningshafvande och vederbörande magistrater* ovägerligen och vid ansvar biträda; dock må — —

melse, med näst afgående post, en afskrift af denna anteckning till Justitiekansleren insända. I Stockholm varde samma anteckning genast eller sist inom nästföljande dags utgång till Justitiekansleren aflemnad. Justitiekansleren må sedermera, i Stockholm inom åtta dagar, och i landsorterna aldrig sist inom trenne veckor efter det kvarstaden lagd blifvit, hafva hänvist målet till vederbörlig domstol och aktor förordnat, då domstolen sist inom åtta dagar må pröfva, om kvarstaden skall ega bestånd. Sker det ej, och är icke kvarstad inom en månad häfven, ege boktryckare rätt, i enahanda ordning som handräckning till kvarstadens beläggande meddelad blifvit, att fordra dess brytande, hvilket icke vägras må, vid ansvar af embetets förlust. Justitie-statsministern — — —

12:o. I frågor om kvarstad böra, i sådant fall, *vederbörande Konungens Befallningshafvande, magistrat eller kronobetjent* ovägerligen och vid ansvar biträda; dock må — — —

Hänvisning:

Konst.-Utsk. Utl. N:o 6 och Mem. N:o 13.

Första Kammarens Prot. den 12 April och den 4 Maj 1867.

Andra Kammarens Prot. den 11 April och den 4 Maj 1867.

B. Från Riksdagen år 1869.

4:o.

Om ändring i 1 § 5 mom. Tryckfrihets-förordningen beträffande den tid, inom hvilken anmälan bör ske, när boktryckeri anlägges eller ombyter egare, m. m.

Tryckfrihets-förordningen.

§ 1.

5:o. Privilegier å boktryckeri — — —
— — — en half mil.

Då ett boktryckeri — — — rätt.

Den ett nytt boktryckeri inrättar, åligger, att sist *trettio* dagar, innan någon skrift derifrån utgifves, så väl hos magistraten i den stad, hvaruti boktryckeriet anlägges, eller under hvars domsrätt han, såsom boktryckare, skall lyda, som ock hos den Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under hvars styrelse eller embetes tillsyn staden hörer, skriftligen tillkännagifva, att och hvarest han boktryckeri anlagt. *Uraktlåter någon det, plikte han ethundra riksdaler och varde hans förbrytelse i allmänna tidningarna kungjord.* Utgifves från ett på nu föreskrifna sätt icke behörigen anmäldt tryckeri någon brottslig skrift, vare *den olaglige* boktryckaren jemte författaren underkastad lika straff och ansvar för skriftens innehåll och skrifart, och hafve sitt boktryckeri till åklagaren förverkat. *Lag samma vare, der boktryckeri ombyter egare.* I båda fallen åligger det Konungens Befallningshafvande, sedan behörig anmälan hos honom blifvit gjord, att genast eller med först omgående post derom underrätta Justitiestatsministern.

5:o. Privilegier å boktryckeri — — —
— — — en half mil.

Då ett boktryckeri — — — rätt.

Den ett nytt boktryckeri inrättar, åligger att sist *fjorton* dagar, innan någon skrift derifrån utgifves, såväl hos magistraten i den stad, hvaruti boktryckeriet anlägges, eller under hvars domsrätt han såsom boktryckare skall lyda, som ock hos den Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under hvars styrelse eller embetes tillsyn staden hörer, skriftligen tillkännagifva, att och hvarest han boktryckeri anlagt. *Der boktryckeri ombyter egare, åligger den nye egaren att, innan någon skrift utgifves, göra så beskaffad anmälan som nu sagd är.* I båda fallen åligger det Konungens Befallningshafvande, sedan behörig anmälan hos honom blifvit gjord, att genast eller med först omgående post derom underrätta Justitiestatsministern. *Anlägges eller öfvertages boktryckeri utan föreskrifven anmälan, plikte boktryckaren ethundra riksdaler.* Utgifves från ett icke behörigen anmäldt tryckeri någon brottslig skrift, vare boktryckaren jemte författaren underkastad lika straff och ansvar för skriftens innehåll och skrifart.

Anm. Derest det här ofvan under 3:o upptagna, från Riksdagen år 1867 hvilande förslag till ändring i första och andra punkterna af detta moment blir af Riksdagen antaget kommer detta att vid slutliga bestämmandet af momentets lydelse iakttagas.

Hänvisning:

Konst.-Utsk. Utl. N:o 14, 2:o.

Första Kammarens Prot. den 10 Maj 1869.

Andra Kammarens Prot. den 11 Maj 1869.

5:o.

Om ändring i 1 § 12 mom. och 4 § 11 mom. Tryckfrihets-förordningen i fråga om anmälan hos Justitie-statsministern af bokhandels idkande.

Tryckfrihets-förordningen.

§ 1.

12:o. Intet hinder vare för bokhandels idkande, icke heller för utgifning till föryttrande af någon skrift, vare sig inländsk eller utländsk. Hvarje författare eller förläggare stånde fritt att en honom, i följd af sådan egenskap, tillhörig skrift antingen sjelf eller genom andra föryttra; dock vare hvar och en som antingen i öppen bod eller eljest, med rättighet att derom i allmänna tidningarna få kungörelse införa, bokhandel idka eller böcker försälja vill, förbunden att, på sätt om boktryckeriers anläggning stadgad är, och vid samma ansvar anmälan derom hos Justitie-statsministern göra. För fortfarande föryttrande af en skrift vare inga

12:o. Intet hinder vare för bokhandels idkande, icke heller för utgifning till föryttrande af någon skrift, vare sig inländsk eller utländsk. Hvarje författare eller förläggare stånde fritt att en honom, i följd af sådan egenskap, tillhörig skrift antingen sjelf eller genom andra föryttra; och vare för en skrifts föryttrande inga andra hinder än de, som i 4 § af denna lag föreskrifvas. Föryttrar någon — — —

andra hinder än de, som i 4 § af denna lag föreskrifvas. Föryttrar någon — —

§ 4.

11:o. Finner — — — förblifva. Till den ändan åligge hvar och en, som genom gjord anmälan hos Justitie-statsministern är berättigad att bokhandel idka, att till Justitie-statsministern eller hans ombud inlemna förteckning på inkomna utländska skrifter. Skulle å någon — —

11:o. Finner — — — förblifva. Till den ändan åligge hvar och en, som bokhandel idkar, att till Justitie-statsministern eller hans ombud inlemna förteckning på inkomna utländska skrifter. Skulle å någon — —

Hänvisning:

Konst.-Utsk. Utl. N:o 14, 3:o.

Första Kammarens Prot. den 10 Maj 1869.

Andra Kammarens Prot. den 11 Maj 1869.

6:o.

Om ändring i 5 § 3 mom. Tryckfrihets-förordningen angående lydelsen af den för Nämnden i tryckfrihetsmål föreskrifna ed.

Tryckfrihets-förordningen.

§ 5.

3:o. Sedan Nämndens antal sålunda blifvit nedsatt till nio ledamöter, skola de af Domstolen, så snart sig göra låter, till utsättande dag sammankallas, då de inför Domstolen skola *aflägga en så lydande ed:*

"Allsväldige Gud! Du skådar mitt hjerta, för Ditt allseende öga är intet uppsåt fördoldt. Vare Din godhet och

Bih. till Riksd. Prot. 3 Saml. 1 Häft.

3:o. Sedan Nämndens antal sålunda blifvit nedsatt till nio ledamöter, skola de af Domstolen, så snart sig göra låter, till utsättande dag sammankallas, då de inför Domstolen skola *afgifva en edlig försäkran att efter sitt bästa förstånd och samvete utlåtande i saken afgifva, och att i obrottslig tystnad hålla, så väl det som under öfverläggningen yttras, som*

förbarmande nåd mig evigt tillsluten, om hvilka af de särskilda ledamöterna med jag följer min öfvertygelse i detta mål. ja eller nej röstat. Jag N. N. svär derföre vid Gud och Hans Heliga Evangelium, att efter mitt bästa förstånd och samvete utlåtande i denna sak afgifva, och att det, som under öfverläggningen yttras, skall af mig i obrottslig tystnad hållas.

Hänvisning:

Konst.-Utsk. Utl. N:o 14, 5:o.

Första Kammarens Prot. den 10 Maj
1869.Andra Kammarens Prot. den 11 Maj
1869.

Stockholm den 2 Februari 1870.

På Utskottets vägnar:

Th. Munck af Rosenschöld,
Ordförande.*N:o 2.*

Ank. till Riksd. Kansli d. 2 Febr. 1870, kl. 12 midd.

Konstitutions-Utskottets Memorial, med förslag att till nästkommande riksdag uppskjuta behandlingen af det från sistlidne riksdag hvilande Förslag till ny Föreningsakt mellan Sverige och Norge.

Sedan Riksdagen genom Kamrarnes beslut den 28 April 1869 antagit det genom Kongl. Maj:ts nådiga Proposition af den 5 Januari samma år för Riksdagen